

ר-הביטחון שמעון פרס, מתאמץ להציג את עצמו בעיני הציבור כמי שנחוש בהחלטות לטוהר את מערכת-הביטחון מנגע השחיתות שפשה בה. זוהי אחיזת-עיניים. הנגע דבק גם בשמעון פרס עצמו.

בעת שהופיע ביום השישי האחרון בפני ועדת-המישנה של הכנסת לענייני תקציב-הביטחון, פירט פרס את מיקרי-השור חד שנחשפו עד כה במערכת-הביטחון. הוא סיפר כי אחד העצורים בפרשה הוא יצחק רובין, עובד מחלקת התעבורה של

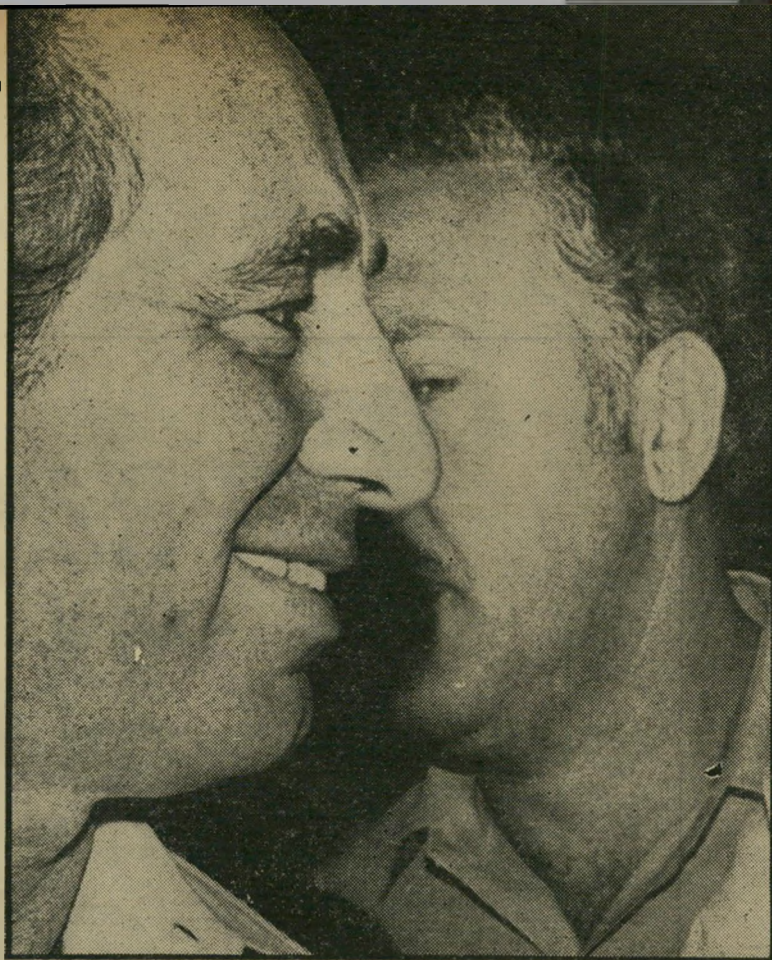
מאת

זאב יפת

מישרד-הביטחון, שבין השאר חשוד בכך כי קיבל מקואופרטיב התחבורה אגד "כרטיסי-חינם בשביל בתו".

פרס רק שכה לספר באותו מעמד ל-חברי הוועדה, כי הוא עצמו קיבל גם כן מקואופרטיבים לתחבורה דן ואגד מתנות-חינם. לא עבור ילדיו — אלא עבור עצמו. לא בערך של כמה עשרות ל"י, אלא בשווי של אלפי ל"י רבות. בעשותו כך הוא שימש דוגמא חייה לעובדי המדינה בבחינת "כזה ראה וקדש". להלן הפרטים המלאים של השערוריה, המתפרסמים בזה לראשונה:

הדבר אירע לפני שנה. בחודש מארס 1974 התחלפה ממשלתה של גולדה

נות יקרות-ערך, מחברות ציבוריות שהם היו אחראים במשך שנים לתקציביותן ול-גובה הסובסידיות שקיבלו. הוראות ה"תקשיר" של נציבות המדינה אוסרות אומנם באיסור חמור לקבל מתנות או טובות-הנאה אחרות מגופים ואנשים ש-היו קשורים עמם בתוקף עבודתם. אולם הוראות אלה חלות רק על עובדי המדינה, ולא על נבחרי הציבור המכהנים ב-מישרות רמות של שר וסגן-שר!

אמר השבוע היועץ-המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, בתשובה לשאלת כתב העור לם הזה: "אינני יודע אם יש כאן עבירה על חוק או על תקנה. מעולם לא נתקלנו במקרה דומה. אני צריך לבדוק את הנושא במשך כמה ימים לפני שאוכל לתת תשובה מוסמכת."

ייתכן שפרס ויעקובי לא הפרו שום חוק בקבלם מתנות יקרות מהקואופרטיבים שהיו קשורים עמם בתוקף תפקידם. אולם הסכמתם לקבל את המתנות היא פגם אסתטי ומוסרי חמור ביותר מבחינה ציבורית.

גם אם בשעה שקיבלו את המתנות לא כיהנו השניים בתפקידים שהיתה להם נגיעה ישירה לקואופרטיבים לתחבורה, הרי כעבור זמן קצר, כאשר צורפו לממסד של יצחק רובין, שוב שלטו על תקציבים והכרעות הנוגעים לחברות אלה. שמעון פרס הפך לשר-הביטחון, שמשדר הוא לקוח של חברות התחבורה בסכומים של עשרות מיליוני ל"י רות בשנה. גד יעקובי הפך לשר-התחבורה, בו תלויים הקואופרטיבים לשבט או לחסד. גם אז לא מצאו השניים לנכון להסיר את התמונות יקרות-הערך שקיבלו במתנה מקירות בתיהם ולהחזירם

פרס ויעקובי קיבלו מתנות בשווי אלפי לירות מהקואופרטיבים לתחבורה

לחברות שהעניקו להם אותם. שר-המשפטים, חיים צדוק, תודיע לא מכבר בכנסת, שהוא עומד להגיש הצעת חוק חדשה, לפיה יתיו כל המתנות ש-מקבלים נבחרי ציבור בתוקף תפקידם רכוש המדינה. אולם גם בדיעבד, לאור הגילויים המרעישים על הנעשה במערכת-הביטחון ובמישרד-התחבורה, שהשוו על ידי מבקרי-המדינה לבגידה במדינה, אי אפשר להתעלם מחומרת המעשה שעשו פרס ויעקובי.

איזו זכות מוסרית יש כיום לשמעון פרס להוקיע את לוקחי השוחד ומקבלי המתנות במערכת-הביטחון, כאשר הוא עצמו זכה לטובות-הנאה מחברות חק-שורות למשרדו? איך הוא יכול להת-ייצב כמוכיח בשער, לגנות פקיד שקיבל כרטיסי-חינם מאגד, אומניים לילד או סכו"ם — דברים פסולים כשלעצמם — כשהוא עצמו נהנה ממתנות ששווים עור להרבה מונים על אלה שקיבלו פקיד מישרד-הביטחון וקציני צה"ל?

איש הגון, הואג למסור הציבורי ול-טוהר-המידות במערכת הרגילה ביותר של מדינת-ישראל, חייב להסיק את ה-מסקנות הנדרשות: ללכת חביתה!

לירות לצורך של תל-אביב כדי למצוא את התמונות הראויות לקשט את בתי-הם של השר וסגנו.

בסוף, בגלריה של הדסה קלצ'קין ברחוב פרוג בתל-אביב, נמצאו הציורים שנשאו חן בעיני הנשים. היו אלה ציורי רים מעשי ידיהם של הציירים הישראליים נפתלי בום וז'אן דויד. הנשים קיבלו את התמונות והקואופרטיבים שילמו את החשבון. מחיר התמונה ה-11,000 היה 9,000 ל"י והשניה 11,000 ל"י. החשבון שולם בצ'ק של קואופרטיב אגד, ולאחר מכן העביר קואופרטיב דן לגיבורות אגד את חלקו בהוצאה, בגובה של 50%.

דובר אגד, מרדכי שיפמן, שהתבקש להגיב על הפרשה, סירב להתייחס אליה. "אינני מוכן למסור שום תגובה בעניין", אמר. אחרון שני, דובר דן, היה גלוי יותר. "זה נהוג אצלנו להעניק תשורות פרידה לשרים ולאנשים בכירים כאשר הם מסיימים את תפקידם במישרד התחבורה. גם למנהל הכללי של המישרד נתנו שני", אמר.

מבחינת החוק היבש לא היה כל פסול בהסכמתם של פרס ויעקובי לקבל מת-

טיבים. "בדברו על הנהלות הקואופרטיבים עמד על התרשמותו העמוקה מהחוכמה והמסירות שבהן נפגש במאות מגעיו עם מזכירות דן ואגד..." דיווח ביטאון דן. לפרס ויעקובי היו סיבות טובות להיות מרוצים. כשבוע לפני שנערכה ה-מסיבה, דנו הנהלות דן ואגד בבעיה איזה שי להגיש לשר ולסגנו. הצעה לה-עניק להם עטי-יוקרה עשויה זהב, נפלה בטענה כי אין זו מתנה מכובדת דיה. הוחלט לפנות ישירות אל פרס וסגנו כדי לברר אצלם אישית איזו מתנה תישא חן לפניהם.

השניים דחו את הפניה וחיפנו את נציגי הקואופרטיבים אל נשותיהם. בבי-רור שנערך בין אנשי הקואופרטיבים ל-בין הגברות סוגרה פרס וטובה ויעקובי, הסתבר כי הגברות מעדיפות לקבל ציורי רים מקוריים. מתנה תרבותית ומכובדת לכל הדעות, אם כי יקרה במקצת.

אולם לא אנשי הקואופרטיבים לתחבורה הם שיחשכו כסמים כשמדובר בשר ובסגנו שהם חיו כה מרוצים מהם. כמה מעסקני הקואופרטיבים יצאו בחברת הגברות פרס ויעקובי לסיוע על פני הגי-

מאיר. במקום הממשלה שכיהנה לפני הבחירות, הציגה גולדה את ממשלתה החדשה, שהיתה מורכבת כמעט מאותם אישים, עם כמה תיקונים קלים. אחד השינויים: שמעון פרס, שהיה עד אז כשר-התחבורה והתיקשרות, מונה כשר-התסברה. יחד עימו עזב את מישרד-התחבורה, שהועבר לידי אהרון יריב, גם מי שהיה סגן שר-התחבורה, גד יעקובי. ב-20 במארס 1974, החליטו הנהלות הקואופרטיבים לתחבורה, דן ואגד, לערוך מסיבת פרידה לשר ולסגנו. הני-חלות הקואופרטיבים לא הסתירו את חסיבה למסיבת הפרידה. בביטאון יריעות דן (מס' 43) חוסברה העילה ל-מסיבה כדלקמן: "בתקופת כהונתם עלה בידו השר וסגנו ליצור יחסי עבודה ושי-תוף פעולה עם דן ואגד — כפי שלא עלה בידו שרי התחבורה קודמים."

באותה מסיבה לא יכלו פרס ויעקובי שלא לנאום. "אם אומר כי נקשרו בי-ינו יחסי ידידות", אמר יעקובי, "הרי תהיה זו לשון תועמלת. אני מרגיש את עצמי כחבר בצוות עימו נוצרו יחסי ידי-דות כנה ושיתוף פעולה פורה". ואילו פרס נשא שבחים להנהלות הקואופר-

המתלוננים פנו לבית-הדין הגבוה לצדק בבקשה להורות למשרד-הביטחון לעכב את מסירת העבודות לאגד. עד שישמעו טע-נותיהם. על סמך תצהיר של יואל מירון, לפיו החלה אגד בייצור המיתקנים, לא יכול היה בית-המשפט העליון להוציא את הצו המבוקש.

הראשית בפברואר השנה, בעקבות מידע שהגיע למערכת העולם הזה מקצין בחיל-האוויר, החל מבקר העולם הזה זאב יפת, לחקור בפרשה. במהלך החקירה גורע לו גם דבר הבג"ץ שהוגש בקשר לאבני ו-מיפעלו, ושהיה חסוי מטעמי ביטחון.

ב-16 בפברואר 1975 פנה יפת לדובר משרד-הביטחון, נפתלי לביא, חבאי לידי-עתו את מימצאי חקירתו בפרשת המיכיר של אבני. הדובר הבטיח לברר ולבדוק את הממצאים. למחרת התקבלה תשובתו: ה-מימצאים חסרי-ישור. יואל מירון הוא פקיד

כותרת המישנה היתה: "מבקר העולם הזה חושף פרשה אחת מאוירת השחיתות שבה מתנהלים עסקי-ההזמנות של מערכת הבי-טחון". היה זה הפירסום הראשון בנושא זה בעתונות הישראלית. עד אז, למרות טענתו של פרס, לא נחשף ולא התגלה דבר על-ידי אנשי מערכת-הביטחון, אם אמנם חקרו בהאשמות שהיו מונחות לפניהם בעניין זה מזה שמונה חודשים.

טישטוש

וחיפוי

ר ק למחרת הופעת העולם הזה מינה יצחק עירוני, המנהל הכללי של משרד הביטחון, ועדה לבירור נסיבות המיכיר בו זכה אמנון אבני. מכתבו של אוריאל גורני המופיע בעמוד 14 מאשר זאת

ומסרין את טענתו של פרס. בהופיעו בשבוע שעבר בשידורי ישר-אל טען שמעון פרס כי אין אמת בטענה (שהועלתה על ידי העולם הזה) כי לאחר פירסום ההאשמות נגד אבני מעל דפי העולם הזה ואחרי שכבר החלו חקירות מישרד-הביטחון ומצ"ח בפרשה, המשיכה ועדת-המיכור של מישרד-הביטחון ל-העניק לאמנון אבני, בעל אגד, עבודות, כשחבריה יודעים שהוא נושא לחקירות. תירוץ ברוח דומה ניתן גם לכתבי העתונות היומית. "בניגוד למה שפורסם", כתב מעריב (25.4.75), "דחה משרד-הביטחון מסירת עבודות למר אבני בהיקף של שני מיליון ל"י, אחרי שהתעורר חשד כי שילם שוחד."

מה שפורסם פורסם בהעולם הזה. ניסיון דוברי משרד-הביטחון להכחיש טיעון זה (המשך בעמוד 26)